

Oponentský posudok k habilitačnému konaniu

Žiadateľ/ka o habilitačné konanie: **Mgr. Norbert Vrabec, PhD.**

Názov habilitačnej práce: Paradigmatické prístupy a súčasné trendy vo výskume mediálnej gramotnosti.

Oponent/ka: *prof. PhDr. Marta Žilková, PhD.*

(adresa, kontakt) 949 01 Nitra, Javorová 4

1 Všeobecná charakteristika

Mgr. Norbert Vrabec, PhD., pôsobí dlhé roky v oblasti žurnalistiky a pedagogickej praxe, čo bolo vždy spojené s výskumnou činnosťou zameranou na mediálnu gramotnosť predovšetkým mládeže, ako aj na vyučovanie mediálnej výchovy na stredných a vysokých školách. Vo svojej publikačnej činnosti preukázal nielen dobrú odbornú pripravenosť, ale aj orientáciu v zahraničných zdrojoch, a bohaté skúsenosti, nadobudnuté v praxi.

2 Hodnotenie publikačnej, vedecko-výskumnej a pedagogickej činnosti žiadateľa/ky o habilitačné konanie

Publikačná, vedecko-výskumná a pedagogická činnosť N. Vrabca zodpovedá všetkým požiadavkám kladeným na žiadateľa habilitačného konania. Okrem vedeckej monografie a viacerých vedeckých štúdií treba vyzdvihnúť jeho záujem o školské mediálne vzdelávanie a množstvo odborných článkov i učebníc, pomáhajúcich učiteľom mediálnej výchovy.

3 Celkové hodnotenie habilitačnej práce podľa ustanovení všeobecne záväzných predpisov a požiadaviek

Predložená habilitačná práca v podobe vedeckej monografie je až prekvapujúco dôkladne a precízne pripravená, prekračuje rámec a hodnotu publikácií s podobným zameraním.

A) Aktuálnosť zvolenej témy

Mediálna gramotnosť znepokojuje slovenskú odbornú societu už dlhšie obdobie. Sám autor spomínanej monografie o tom píše vo svojej dizertačnej práci *Stav a vývinové trendy mediálnej výchovy* v roku 2010. Jeho analýzy daného stavu boli zaujímavé a naznačovali, že na Slovensko mali prísť oveľa skôr, konkrétne pred zavedením mediálnej výchovy do škôl a písaním učebníc.

B) Cieľ a štruktúra práce

Cieľom práce bola definícia mediálnej gramotnosti (jej viacerí varianty, stupne a vývinové štádiá), vymedzenie hraníc jej dosahu a určenie rozsahu. Ale najlepšie definuje svoj cieľ sám autor: „Cieľom tejto monografie je analytický pohľad na súčasný stav metodologického aparátu a indikátorov vytvorených na účely merania mediálnej gramotnosti, ktoré boli doteraz definované v rámci vybraných medzinárodných výskumov“ (s. 6). Starostlivo a s prísnu logickou postupnosťou odvíja jednotlivé kroky, potrebné k dokonalému odkrytiu všetkých zákonitostí sledovaného javu. Konečne bola vedecky zadefinovaná mediálna gramotnosť a mnohoraké možnosti jej výskumu a sledovania.

Pozitíva:

1. komplexnosť výskumu mediálnej gramotnosti; upozornenie, že nestačí iba komerčný (kvantitatívny a pozitivistický) výskum, ktorý sa používa najčastejšie;
2. uvedenie konkrétnych bariér, brániacich prístup k médiám (dôležité nielen pre odborníkov, ale napr. aj pre rodičov);
3. skúmanie mediálnej gramotnosti s ohľadom **na vek príjemcu**;
4. požiadavka analýzy **obsahu** programov;

5. potvrdenie hypotézy, že on-line generácia čoraz viac času trávi v digitálnom svete a že nové médiá sa používajú na zábavu, vzájomnú komunikáciu a iba v menšej miere na neformálne a neorganizované formy digitálnej participácie.

Otázka: Možno predpokladať ďalší trend?

6. sledovanie mediálnej gramotnosti dospelých;

Otázka: Je správne dôchodcov dať do jednej kolónky (tab. na s. 122)? V súčasnosti vstupujú do dôchodku aj mediálne vzdelaní ľudia.

7. uvedenie kľúčových kompetencií;

Otázka: Chýba zachytenie vplyvu mediálneho umenia na emocionálnu stránku človeka a rozlíšenie komerčného umenia od hodnotného.

8. mediálna výchova v kontexte pedagogického výskumu; celoživotné vzdelávanie učiteľov mediálnej výchovy;

Otázka: Prečo okrem FMK UCM v Trnave nie sú uvedené ďalšie pracoviská zaoberajúce sa vyučovaním mediálnej výchovy a vzdelávaním učiteľov? Napr. metodické centrá (v Prešove práve vydávajú metodickú príručku pre učiteľov mediálnej výchovy), vydavateľstvo Raabe a pod.

9. celkové závery z výskumu projektu;

10. výsledky porovnanie mediálnej gramotnosti v Európe;

Otázka: Kde sa asi nachádza Slovensko, keď sledovanosť programov typu Farma, Výmena manželiek a pod. sú na prvom mieste v sledovanosti?

C) Metódy spracovania

Zozbieraný materiál (potrebný k interpretácii) z domova i zahraničia podrobil autor analýze, ktorú následne vyhodnotil.

D) K výsledkom habilitačnej práce a prínosu pre ďalší rozvoj

Habilitačná práca Norberta Vrabca *Paradigmatické prístupy a súčasné trendy vo výskume mediálnej gramotnosti* je svojim spôsobom ojedinelá a potrebná kvôli prehľadu súčasnej situácie v oblasti mediálnej gramotnosti nielen na Slovensku, ale aj v Európe. Je to základný materiál pri vytyčovaní cieľov mediálnej výchovy a následne aj mediálnej gramotnosti.

4 Záverečné hodnotenie

Publikačná, vedecko-výskumná, pedagogická činnosť, ako aj habilitačná práca N. Vrabca presahujú bežnú úroveň prác v odbore masmediálnych štúdií a budú tvoriť základný materiál pre ďalší výskum a vývin danej problematiky.

Záver

Na základe vyššie uvedených údajov **odporúčam**, aby po úspešnom habilitačnom konaní bol podaný návrh na udelenie vedecko-pedagogického titulu

d o c e n t

v odbore 3.2.3 masmediálne štúdiá

Nitra 30. 10. 2013

prof. PhDr. Marta Žilková, PhD.